

Deres Ref.: 21/1341

Høringsuttalelse - Forslag om endringer i innreiserestriksjonsloven – innreiserestriksjoner for utlendinger som gis oppholdstillatelse og bortvisning for brudd på test- og registreringsplikt

1. Om Jussbuss

Jussbuss er et studentdrevet rettshjelptiltak med 49 års erfaring med rettshjelpsarbeid og oppsøkende virksomhet. Vårt grunnleggende formål er å sikre og forbedre sosialt eller økonomisk vanskeligstilte gruppers rettslige situasjon.

2. Korte høringsfrister

Korte høringsfrister er et demokratisk problem. Høringsnotatet krever en lenger høringsfrist på seks virkedager. Covid-19-situasjonen har vært et faktum for politikerne lenge, og høringsfristen er derfor urimelig kort. Myndighetenes utstrakte bruk av korte høringsfrister under utbruddet av covid-19 er bekymringsverdig. Korte frister begrenser høringsinstansenes mulighet til å foreta en grundig vurdering og kontroll av høringsforslagene. Dette er særlig problematisk når det dreier seg om forslag som begrenser enkeltpersoners rettigheter og har stor betydning for den enkelte, slik som dette forslaget. For å sikre at hensynet til rettssikkerhet og forutberegnelighet for enkeltmennesker blir ivaretatt, er det avgjørende at høringsinstanser har en reell mulighet til å uttale seg om lov- og forskriftsendringer.

3. Jussbuss' merknader til forslaget

Jussbuss har forståelse for at smittesituasjonen fordrer begrensninger i adgangen til innreise. Forslagene til endringer i lovens § 2 første ledd bokstav d og e er imidlertid svært problematiske, og bør ikke innføres. Endringene vil medføre en urimelig usikkerhet for utlendinger som har fått oppholdstillatelse uten utsatt innreisefrist eller innreisevisum.

Det følger av instruks GI-09/2020 punkt 2 at utlendinger som gis oppholdstillatelse skal informeres tydelig om hvorvidt de kan reise til Norge straks, og UDI må vurdere saken opp mot bortvisningsforskriften. Av UDI 2020-011 punkt 2.3.1 følger det at UDI skal vurdere utsatt innreisefrist ved søknad om førstegangs oppholdstillatelse, og i samme skriv pkt. 2.2 står det at det er aktuelt å utsette innreisefristen når covid-19 hindrer innreise.

Når en utlending har fått innvilget oppholdstillatelse, men uten utsatt innreisefrist, må en derfor legge til grunn at UDI har foretatt en omfattende vurdering av hvorvidt søkeren er unntatt innreiserestriksjonene. Utlendingen har da gode grunner til å anta at hen har rett til innreise, og dermed er omfattet av unntakene i lovens § 2. Når en utlending likevel kan bortvises på grensa fordi hen ikke lenger er omfattet av unntakene ved innreisetidspunktet, innebærer dette en betydelig usikkerhet.

Reglene for innreiserestriksjoner har endret seg kontinuerlig gjennom pandemien. En kan ikke forvente at enhver utlending har mulighet til å holde seg oppdatert på hvilke unntaksregler som gjelder til enhver tid, og dermed selv kan avgjøre om hen er omfattet av unntakene i lov eller forskrift. Vi erfarer i vår saksbehandling at det ofte er tilnærmet umulig for den som ønsker innreise å holde seg oppdatert på alle endringer. Dersom endringer i reglene om innreise skal få direkte anvendelse på innreisetidspunktet, bør UDI være nødt til å fatte nytt vedtak om utsatt innreisefrist og formidle dette tydelig til vedkommende. Selv om smittesituasjonen gjør situasjonen usikker, må utlendingen kunne stole på at vedkommende vil få innreise når UDI har sagt det.

Instruks GI-09/2020 viser at departementet anerkjenner verdien av å bli tydelig informert om hvorvidt man kan reise inn i landet. Men når reglene ofte endres, og man alltid skal legge til grunn omstendighetene ved innreisetidspunktet, har denne informasjonen liten nytte. Informasjonen vil tvert imot gi utlendingen falskt håp og en misvisende betryggelse, ettersom hen vil sette sin lit til at opplysningen om adgang til innreise er korrekt.

Vi erfarer at vedtak om innreisetillatelse ofte får stor innvirkning på hvordan søkeren innretter livet sitt. Planer på kort og lang sikt, bruk av økonomiske ressurser, disposisjon av tid, fremtidsutsikter og mer blir dannet utfra en forutsetning om at man får reise til Norge på tidspunktet UDI har gitt beskjed om. Det er dermed meget problematisk at utlendingen ikke nyter noen reell forutberegnelighet når hen får informasjon om adgangen til innreise.

Gjennomføringen av tilleggene i lovens § 2 første ledd bokstav d og e om at man må omfattes av unntakene også ved innreisetidspunktet, medfører en overføring av ansvar fra UDI til utlendingen som er svært urimelig. Utlendingen kan ikke forventes å alltid være oppdatert på de nyeste innreisereglene, mens UDI som forvaltningsorgan må forventes å ha kontroll på nettopp dette.

Jussbuss mener derfor at forslaget til endringer i midlertidig lov om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen § 2 første ledd bokstav d og e ikke må innføres. Følgelig må også den nåværende bestemmelsen i innreiserestriksjonsforskriften § 4b fjernes.

Eventuelle spørsmål kan rettes til Jussbuss på telefon 22 84 29 00.

Med vennlig hilsen

Jussbuss v/

Daniel Årskaug Bukkvoll

Lisa Dyrud

Lise Stefanussen

Rana Alihosseinzadeh

Sveinung Liland Hartveit

Tuva Gulbrandsen

